

การจัดการความรู้ด้านกระบวนการผลิตหัตถกรรมไทยเพื่อสืบสานวัฒนธรรมผิงชนบุรี : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนบ้าน
รักษัดิน

ผศ.ดร.สมจินตนา จิรายุกุล

2563

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านกระบวนการผลิตหัตถกรรมไทยสืบสานวัฒนธรรมผิงชนบุรี
กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนบ้านรักษัดิน ดำเนินการวิจัยด้วยการวิจัยและพัฒนา และประยุกต์ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน แบบ
แผนการบุกเบิก กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกประธานและสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านรักษัดิน ผิง
ชนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 คน และกลุ่มนักวิชาการนักศึกษาและชุมชน ซึ่งเป็นผู้อาสาสมัครจำนวน 15 คน เครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบตรวจสอบประสิทธิภาพด้านความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไป
ได้ และเป็นประโยชน์ ขององค์ความรู้สารสนเทศ และแบบประเมินความเหมาะสมของสารสนเทศการจัดการองค์ความรู้ใน
รูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน ค่าร้อยละ การวิเคราะห์เนื้อหา การสรุปเชิงอุปมาน ผลการวิจัยพบว่า

1) ความเป็นมาวิธีการดำเนินกิจการและกระบวนการผลิตหัตถกรรมไทยสืบสานวัฒนธรรมผิงชนบุรีของวิสาหกิจ
ชุมชนบ้านรักษัดิน พบว่า มีแนวทางการผลิตหัตถกรรม โดยใช้เยื่อไม้ใยกระดาษ การรักษาสีสิ่งแวดล้อม การออกแบบผลิตภัณฑ์
หัตถกรรมประยุกต์ที่มีอัตลักษณ์ มีวิถีศิลปวัฒนธรรมความเป็นไทยของผิงชนบุรี จากโบสถ์และวัดในชุมชน มีกระบวนการผลิต
ผลงานหัตถกรรมจากเยื่อไม้ใยกระดาษ ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ของโซ่ว ของใช้และเครื่องประดับ โดยใช้บัว
จกกลี บัวสายพันธุ์ไทยแท้เป็นแบบการทำงานใช้หลักธรรมชาติเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ

2) ผลการศึกษาการบริหารจัดการเพื่อสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมหัตถกรรมไทยผิงชนบุรีของวิสาหกิจชุมชนบ้าน
รักษัดิน ผลการวิจัย พบว่าแนวทางการบริหารจัดการเน้น การสร้างสรรค์ผลงานตามองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมที่มีอยู่
ในตัวของประธานและสมาชิกของกลุ่ม(tacit knowledge) และการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากการเข้ารับการอบรมสัมมนาของ
หน่วยงานต่าง ๆ (explicit knowledge) โดยมีกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน(Planning) ด้านการ
จัดองค์การ (Organizing) ด้านการนำ (Leading) และด้านการควบคุม(Controlling) เพื่อผลจากการบริหารจัดการนั้นมุ่งเพื่อ
สร้างผลกำไร การประสบความสำเร็จในเชิงธุรกิจไปพร้อมกับการมุ่งสร้างสรรค์ผลงานทางหัตถกรรมที่ทรงคุณค่าและเป็นการ
อนุรักษ์สืบสานในงานหัตถกรรมไทยผิงชนบุรียังคงอยู่คู่สังคมไทยสืบไป

3) ผลจากการตรวจสอบประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบประสิทธิผลโดยกลุ่มผู้ศึกษาสื่อซึ่งผลการ
ตรวจสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมจัดการองค์ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความเชื่อมั่นว่านวัตกรรมจัดการองค์
ความรู้ที่พัฒนาขึ้นความถูกต้องและเหมาะสมโดยมีค่าคะแนน IOC เท่ากับ 1.00 ทุกประเด็น และผลการประเมินความเหมาะสม
ของสารสนเทศจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$ S.D. = 0.47)
คำสำคัญ : การจัดการองค์ความรู้, กระบวนการผลิต, การบริหารจัดการ, วัฒนธรรมด้านหัตถกรรมไทย

The Knowledge management of Production Process of Thai Crafts for Inheritance Thai Cultural in Dhonburi District : Case Study in Baan Rak Din Community Enterprise

Asst.Prof.Dr.Somjintana Jirayukul

Faculty of Education, DhonburiRajabhat University

2020

This research aimed to manage and distribute knowledge based of the production process and management of Thai craft for Inheritance Thai culture source: Baan Rak Din Community Enterprise. Research was made by Research and Development methods and applied Mixed Methods Research with Exploratory Design. Sample made from specific sampling method by selecting chairman and members of at Baan Rak Din Community Enterprise Dhonburi district, Bangkok for 6 persons and also selected participants from group of scholars, students and the community as the volunteers for 15 persons. Research instruments were interview form, document analysis and check list in term of accuracy, appropriation, possibility and useful of knowledge base that has been collected as information. Then made assessment of information, knowledge management in format of print media and video that check the quality of equipment. Data were analyzed by using mean, standard deviation, percentage, content analysis, analogy summarize and result showed :

1. Background and operation of production process and management by Baan Rak Din Community Enterprise, the Center of Thai craft had production guidelines , reuse reduce and recycle from waste paper to paper mache product that was different from the competition by focusing on Thai art and culture in Dhonburi District

2. According to the management of Thai craft culture conservation and Inheritance .It was found that head and member of Baan Rak Din Community Enterprise had local wisdom of tacit knowledge and explicit knowledge of Thai craft. The management process :Planning , Organizing,Leading and Controlling ,the outcome not only aim to make profit, but also to create valuable of Thai craft and to conserve the traditional .

3. The results of evaluation the efficiency by expert and effectiveness by the media study group found that the experts were confident that the development of innovative knowledge was accurate and suitable with the IOC value equal to 1.00 in all issues and the results of the overall assessment of suitable of information knowledge management in from of video image was highest level ($\bar{X} = 4.64$ SD = 0.47).

KEYWORDS : knowledge management, production process, management, community participation, Thai Craft